

Naturvägledaren

SLU Centrum för naturvägledning

[Visa webbversion](#) | [Skicka vidare](#) | [Prenumerera](#) | [Skriv ut](#) |

CNV:s kunskapsbank för naturvägledare - öppen dygnet runt

CNV har i uppdrag att omvärldsbevaka, kommunicera, utbilda och fungera som kompetensresurs för alla vägledare i natur och kulturmiljöer i Sverige. Vårt mål är bidra till bästa möjliga förutsättningar att utöva och utveckla naturvägledning. Du kan möta oss och dina kollegor i samband med kurser, seminarier och universitetsutbildningar på olika platser i landet. Och i sociala medier förstås. Den kunskap och erfarenhet vi dokumenterar finns alltid tillgänglig via vår hemsida. I det här numret av Naturvägledaren berättar vi om några av CNV:s publikationer och den kunskap om naturvägledning som vi bygger med hjälp av den teori och praktikutveckling som ständigt pågår. Hör av dig och berätta vad just du vill dela med dig av eller veta mer om!

Eva Sandberg, föreståndare SLU Centrum för naturvägledning

Läs om naturvägledning!

CNV har under åren tagit fram en lång rad publikationer om naturvägledning och interpretation. De flesta går att köpa eller att ladda ned från vår webb. Här finns bland annat [Naturvägledning i Norden](#) som vi nyligen lanserade tillsammans med kollegor från våra grannländer. Här hittar du också vår och Thomas Öbergs bestseller [Att skriva om natur](#) som vi nyss tryckt i en fjärde upplaga. Tankeböckerna [Tio tankar om naturvägledning](#) och [Skapa sammanhang - om naturvägledning som lärande för hållbar utveckling](#) kan du läsa direkt på skärmen.

Här finns också länkar till handboken [Att planera naturvägledning i natur- och kulturområden](#) och [Platsens berättelser](#) som vi tagit fram i samarbete med Naturvårdsverket respektive Riksantikvarieämbetet. [Besökarnas röster](#) och [Besökarnas tankar](#) handlar om utvärdering och underlag för reflektion.

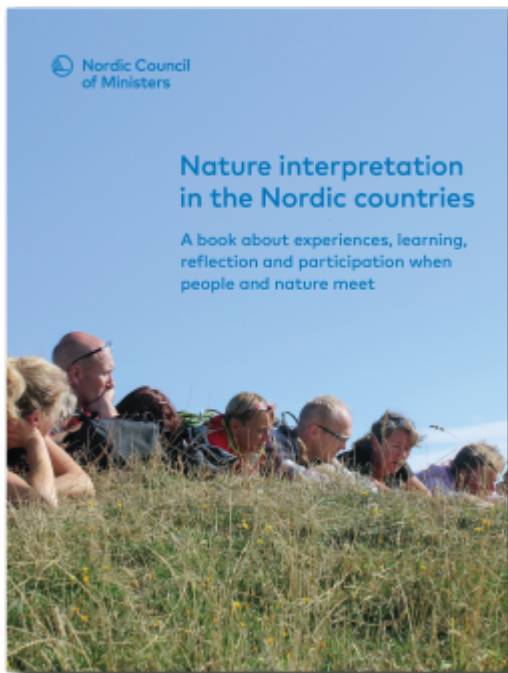
Två favoriter med klassikerpotential har vi översatt till svenska, den ena är professor Sam Hams bok [Interpretation - kommunikation som gör skillnad](#) och den andra Thorsten Ludwigs [Praktisk interpretation - för guider i natur och kulturarv](#).

[Läs mer nedan och på vår publikationssida.](#)

Naturvägledning i Norden - nu också på engelska

Naturvägledning i Norden - om upplevelser, lärande, reflektion och delaktighet i mötet mellan människa och natur har när detta skrivs i början av juni 2020 laddats nästan 3000 gånger från Nordiska ministerrådets webbsida. Boken handlar om kommunikation mellan naturvägledare och deltagare på plats i våra landskap. Praktiker, utbildare och forskare från hela Norden delar med sig av sina erfarenheter och reflektioner om naturvägledningens roll och förutsättningar idag. Den

svenska upplagan är slutsåld men boken finns att ladda ned som PDF. Naturvägledning i Norden har tagits fram med stöd från Nordiska ministerrådet och har också getts ut på finska, norska och danska. Sedan några veckor finns den också på engelska - *Nature interpretation in the Nordic countries - a book about experiences, learning, reflection and participation when people and nature meet*. [Hos Nordiska ministerrådet](#) kan du läsa mer och ladda ned boken på [valfritt språk](#).

Den nordiska boken handlar bland annat om hur naturvägledare kan bjuda in till samtal i landskap. Det är också temat för *Dialog för landskap* en handledning med konkreta tips för alla naturvägledare som vill bidra till demokratisk dialog. Även den finns på engelska.

Att göra skillnad med avsikt

Under några år hade CNV förmånen att ha professor Sam Ham som gästforskare på SLU. Han är numera pensionär men är fortfarande en av de mest tongivande forskarna inom interpretation i världen. *Interpretation - kommunikation som gör skillnad* är en lång engagerande föreläsning i bokform med hans samlade slutsatser om vad som krävs för att vägledning i natur- och kulturarv ska "göra skillnad".

TORG-modellen beskriver de kvaliteter som krävs för att naturvägledning ska stärka upplevelser, fördjupa kunskap och inte minst: skapa engagemang. Interpretation som gör skillnad ska enligt Ham vara Tematisk, Organiserad, Relevant och Givande (TORG). Tankelisting, att försöka ringa in vilka tankar som väcks hos deltagare och toleranszoner, vad du som naturvägledare tänker om det tillhör de begrepp som presenteras (se vidare nedan). Boken används i undervisning och praktik i hela Norden. Den kan läsas på engelska eller i svensk översättning av Ewa Bergdahl med flera.

Boken *Interpretation -- kommunikation som gör skillnad. Handbok för vägledare i natur- och kulturarv* kostar nu endast 200 kr inklusive moms och frakt. Fyrfärg. Rikt illustrerad. Svenskt förord av författaren. [Läs mer och beställ här](#).

Interpretation för naturguider

Thorsten Ludwig är chef för den europeiska organisationen [Interpret Europe](#). Han tog fram en utbildning för guider som ville bidra till hållbar utveckling 2008. Den utvecklades sedan genom ett EU-projekt och resulterade i kurshandledningen *The Interpretive Guide*. Handledningen har idag översatt till nästan tjugo olika europeiska språk. Vi på CNV bidrog 2018 med en version på svenska: *Praktisk interpretation - handledning för vägledare i natur- och kulturarv*.

Här kan du läsa om "interpretationstriangeln", "de fyra ässen", "öppna frågor" och "stegstenar" som stöd och praktiska verktyg för guider. Bärande teman är betydelsen av den direkta upplevelsen med alla sinnen aktiverade, hur guide och deltagare möts i gemensamt meningsskapande och hur interpretation kan bidra till engagemang för skydd av natur- och kulturarv och en

hållbar framtid. Boken är en bra introduktion till interpretation och används som huvudlitteratur på Interpret Europes Certified Interpretive Guide-kurser som ges bland annat oss på CNV (hör av dig om du vill beställa en kurs!).

[Praktisk interpretation - handledning för vägledare i natur- och kulturarv](#) går att ladda ned som PDF på svenska från CNV:s webbplats.

Naturvägledaren

Vår webbsida fylls på i takt med att vi publicerar tematiska artiklar i Naturvägledaren, CNV:s digitala tidskrift som ges ut ett par gånger per år. Syftet med Naturvägledaren är att inspirera och lyfta goda exempel på naturvägledning i Sverige och andra länder. I förra numret berättade några naturvägledare från Uppsala och Gävleborg om sina erfarenheter från ett professionellt utbyte med Minnesota i USA. Naturvägledning i vatten, om ekosystemtjänster, biologisk mångfald, geologi, hälsa, tätortsnära natur, fåglar och naturstigar är några andra teman som lyfts genom åren.

[Alla nummer sedan 2009 finns på vår webb för den som vill botanisera där.](#)

Att planera naturvägledning

[Platsens berättelser](#) togs fram i ett samarbete mellan CNV och Riksantikvarieämbetet (RAÄ) och är avsedd för den som systematiskt och strukturerat vill planera för hur berättelserna om platsen görs till interpretation i samarbete mellan de aktörer som möter besökare på en plats.

Platsens berättelser ingår i en skriftserie från Riksantikvarieämbetet, där du också kan hitta [Interpretation för utveckling av kulturmiljöer](#) av James Carter från Skottland, en nestor bland interpretationskonsulter i Europa. James skriver här om interpretation och varför det är så viktigt att planera i samverkan mellan flera aktörer.

Relevant såväl i natur som kulturarvsområden är också handboken [Naturvägledning i natur- och kulturområden](#), som tagits fram i samarbete mellan CNV och Naturvårdsverket.

Att utvärdera naturvägledning

Hur vet du hur det går? Den som inte försöker förstå vad som händer i mötet mellan besökaren och naturvägledningen vet inte heller om ambitionerna med naturvägledningen - att fördjupa kunskap, bidra till positiva upplevelser, att skapa engagemang eller kanske allt på en gång - ger resultat.

Besökarnas röster är en introduktion till utvärdering och besökarstudier. Här hittar du argument för och tips på hur man kan komma igång med uppföljning och utvärdering, beskrivningar och exempel på hur man kan arbeta med besökarundersökningar, samt en genomgång av utvärderingsmodeller och -metoder och ger praktiska råd kring utvärdering. Ett kapitel ägnas åt reviewing-teknik, metoder för att direkt i fält ta vara på deltagares förväntningar, upplevelser och reaktioner.

Uppföljaren Besökarnas tankar är en fördjupning i metoden tankelisting (se Sam Ham ovan) som används bland annat i naturums verksamhet.

Metodhandledningen Tankelisting i naturum funkar som stöd för alla som är intresserade av att testa tankelisting som verktyg för utvärdering, reflektion och utveckling.

På gång för naturvägledare

-1-2 september. CNV-seminarium: Naturupplevelser och hälsa i skyddad natur. Söderåsens nationalpark
OBS: Ett fåtal platser kvar.

-10 september CNV universitetskurs: Naturvägledning för yrkesverksamma
Den uppskattade kursen Naturvägledning för yrkesverksamma hålls på SLU campus Ultuna hösten 2020. Kursen arrangeras av CNV i samarbete med Avdelningen för miljökommunikation. Kursträffar sker 10-11 september och 3-4 december

-15 september Omvärldskoll: naturupplevelser. Trendanalysföretaget Kairos future bjuder in till omvärldskoll.

-14-16 oktober Inspirationsdagar i tidsresans metod på Jamtli
Vill du prova på att göra egna tidsresor i din förskola, skola, museum eller hembygdsgård? Sedan slutet av 90-talet erbjuder Jamtli kurser i tidsrese-metoden.

-27-30 oktober The EUROPARC Conference det årliga evenemanget för alla som arbetar i Europas skyddade naturområden Neusiedler See i Österrike.

-4-5 november Riksantikvarieämbetets höstmöte
Riksantikvarieämbetets höstmöte "Konflikt och konsensus – kulturarv i en splittrad värld"

-9-10 november Forum för naturturism För femte året i rad arrangeras Forum för naturturism för natur- och ekoturismföretagare. Djurönäset.

Flyttat till 2021

-15-17 juni 2021. Ulos – Ut – Out! 2020: ett internationellt storevenemang kring utomhuspedagogik. Nurmes, Finland.

-16-19 augusti 2021 10th International Conference on Monitoring and Management of Visitors in Recreational and Protected Areas - MMV10 Lillehammer, Norge

Facebook för naturvägledare

Gilla Centrum för naturvägledning på facebook.

CNV på LinkedIn

Följ CNV på LinkedIn. Då får du nyheter löpande från oss.

Grupp för

Grupp för

naturvägledare

För dig som vill diskutera med andra naturvägledare finns facebook-gruppen "[Naturvägledare i Sverige](#)".

naturvägledare

Anslut dig till [LinkedIn-gruppen "Naturvägledare i Sverige"](#) för att diskutera aktuella frågor med andra naturvägledare.

Naturens år

CNV ingår i samverkansnätverket Naturens år, vars syfte är att öka kunskapen och intresset för vår gemensamma natur.

[Läs mer här!](#)

Hälsningar,
SLU Centrum för naturvägledning

Detta är ett utskick från SLU Centrum för naturvägledning, CNV. Sprid gärna informationen vidare inom din organisation. Genom att vara ansluten till CNV:s nätverk får du vårt nyhetsmejl med aktuell information om utbildningar, seminarier och andra aktiviteter hos CNV. Du får även minst två gånger per år det tematiska nyhetsbrevet [Naturvägledaren](#) med aktuell kunskap och inspiration från naturvägledningens värld i Sverige och internationellt. Om du inte önskar få information från CNV i fortsättningen, var snäll och [avprenumerera från detta nyhetsbrev via e-post till \[cnv@slu.se\]\(mailto:cnv@slu.se\)](#).

[Läs mer om naturvägledning på \[slu.se/cnv\]\(http://slu.se/cnv\)](#).

[Läs om hur dina personuppgifter hanteras inom ramarna för verksamheten vid Centrum för naturvägledning, CNV, vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU.](#)

Dela detta nyhetsmail med andra

